

Spontán kapcsolat

Dr. Tóth Balázs adjunktus:

— A jogi kar más karokhoz és intézményekhez képest előnyös helyzetű. Az egész karon mindössze huszonnégy csoport van, így az egész patronálási tevékenységet átlátni, szervezni, irányítani lényegesen könnyebb. Ebben a tanevben egy új szervezeti változást vezetünk be. A pártscsoportok egy-egy évfolyamhoz tartozva figyelemmel kísérik a patronusi munkát, segítik, felelnek érte. Ez valószínű a csoport es evfolyamfelelősi tevékenység tartalmi javulásához is vezet majd. Ezzel a munkával kapcsolatban nagyon lényeges, hogy fiatal oktatók végezzék, hogy ne munkatervszerűen, hanem csak bizonyos fokig szervezeten, tehát inkább spontán módon folyjon, hogy ne az oktatók és hallgatók hierarchiája szabja meg, hogy őszinte baráti légkör alakuljon ki, hogy a csoportvezetők akarják is megismerni a hallgatók véleményét, kívánságait.

Miért változik?

Az Irinyi Kollégium egyik jogász szobája.

— Evfolyamfelelős? Nyilván van, de nem tudom ki. Tudod ötödéven ez már olyan formális. Különbösen sem érünk rá KISZ-gyűlésre járni, szorít az élet: disszertáció védés, államvizsgák. Alsóéven biztos jó, de minket már minnek patronálni?!

— A szobapatronálás nagyon értelmes dolog. Fiatal patronusunk van, őszintén lehet vele mindenről beszélni. Szóba jöhet társadalmi és egyéni probléma egyaránt. Kényes téma egyszerűen nincs.

— Ez persze tőlünk is függ, a szoba légkörétől. Ahol van egy kis közösségi szellem, ott mindjárt másképp alakul minden.

— A csoportpatronálásnak is van értelme. Segítségét kapunk csoport problémáknál, vagy vizsgák előtti felkészülésben. Azt is elmondhatjuk, hogy milyen igényeink vannak az oktatással a tanárokkal szemben. Még a jellemzésekben is segít a csoportfelelős oktató. Az a kár ebben a rendszerben, hogy mindig változik a személye, nem egy visz végig bennünket az öt év során.

Megszüntetni a személytelenséget

Dr. Kulka Ferenc egyetemi tanár:

— A patronálás nagy híve vagyok. Elsősorban oktatásunk személytelen voltából adódóan van erre szükség. Az egyetemi évek alatt a hallgatók körülbelül 25–30 tanszéken, körülbelül 100 oktatóval kerülnek kapcsolatba. Nehezen képzelhető el, hogy ennyi oktató valamilyen egységes hatást fejtsen ki. A patronus feladata tehát megszüntetni ezt a személytelenséget, végigvezetni a hallgatót az öt éven, állandó összekötő kapcsolóként szerepelve köztük és az oktatók között. Másodsorban szükséges azért, mert ismét csak a sok tanszék, sok tanár miatt nehezen alakul ki egységes vélemény a hallgatókról. Pedig amikor újtukra bocsátjuk végzett hallgatóinkat, kell, hogy ismerjük őket. Ennek lehetősége, a megalapozott vélemény megalkotása, csak a patronus számára adott. Ebben a munkában lényeges a folyamatosság, de az első és az utolsó év igazán a döntő. Az első év, amikor a bevezető tájékoztatóban, diákköri munka megismerésében, szakmai kérdésekben adhatnak segítséget és a lánc vége az ötödév, amikor a pályakezdésnél ugyancsak fontos a támogatás.

Ezenkívül jó lenne, ha a patronus figyelne a szakmai támogatás mellett a hallgatók általános műveltségének kialakítására is kiterjedne, gondolkodjon itt művészetekre, irodalomra, zenére és nem utolsó sorban nyelvtanulásra.

Az elv helyes, de a gyakorlat?

Gáspár László harmadéves orvostanhallgató:

— Úgy érzem, hogy a mi évfolyamunkon a nagyon is értelmes, helyes kezdeményezésű patronusi munka a gyakorlati megvalósulásban sikkad el. Ennek okát már eleve a csoportgyűlések megszervezésénél kell keresni. Van eset amikor a csoportvezető nem értesíti a patronus oktatót a csoport rendezvényeiről, van úgy, hogy a patronus nem jön el, vagy nem talál megfelelő hangot, képtelen bármilyen kontaktust kiépíteni a hallgatókkal. Véleményem szerint előbb ezen a de-organizáltságon kell változtatni, azután várhatunk eredményeket. Meggyőződésem, hogy ez az egyedüli forma, ahol az oktatók és a hallgatók találkozhatnak, ahol kölcsönösen megismerhetik egymást. Hogy mit várunk a patronálástól? Sokat! Amelyik oktató elvállalja, az valóban vegyen részt a csoport életében. Annak nincs értelme, ha valaki egy órára kiszalad a klinikáról, hogy éppen ott legyen a

Patronusok — patronáltak

Intézményenként, karonként más-más formában megvalósuló, de céljaiban megegyező; a tanszékeken kívüli oktató-nevelő munka szervezett formája a patronálási rendszer. Tartalmi oldaláról, de elsősorban formáiról, sokszor létének értelmességéről, vagy éppen szükségételen voltáról évek óta hallhatunk oktatóktól, hallgatóktól egyaránt. A „legyen vagy ne legyen” kérdése nem is kérdés már, évről-évre eldől: van. Helyhiány miatt sem közöljük teljes egészében azok véleményét, akiket ez alkalommal már megkérdeztünk. Nyilatkozataikból azokat a gondolatokat irtuk meg, amelyek valószínűleg további hozzászólásra készítenek.

csoportgyűlésen. Szakmai jellegű segítőitől kezdve apró személyes dolgokig sok mindenben szeretnénk támogatást kapni. Úgy gondolom, ha megfélemlen működne a csoportpatronusi „gépezet”, akkor nem lenne szükség a fizikai dolgozók gyerekeinek külön segítésére, hiszen ez amúgy is bele kellene tartozzon a csoport és patronusának közös tevékenységébe.

Szakmai tanácsadó

Tóricht Eszter harmadéves gyógyszerészhallgató:

— Igaz, nem tudjuk, milyen lenne a csoportfelelős patronus nélkül. — mert első évtől van és ezt tudomásul vettük —, de azt hiszem jó, hogy van. És az külön jó, hogy mindig a szakmát oktató tanárok közül patronál valaki bennünket. Így szakmai kérdésekben eligazíthatnak minket. Ebben a félévben például receptolvasásban, — ami egyébként a gyógyszer-technológiához tartozik — kaptunk maximális segítséget. De ezen túl, más téren útmutatást is várunk tőlük: mit érdemes csinálni, hogy értelmesen, hasznosan töltsük az itteni éveket? Ismét egy példát említek: patronusunk ötlete volt, hogy csoportgyűlésen egy sorozatban dolgozzuk fel az ókortól napjainkig a képzőművészeteket. Hasznos volt, érdekes volt. Lehet, hogy nélküle is megcsináltuk volna, de először ő ajánlotta, és így talán hamarabb sor került rá.

Éljenek minél teljesebb, gazdagabb életet

Dr. Erős István tanársegéd:

— Meg merem kockáztatni, hogy kimondjam; a gyógyszerészkaron gördülékenyen, igen jól folyik a patronusi munka. Alig másfél éve, hogy leültünk beszélgetni, mi patronusok arról, hogyan is csináljuk. Sok jó ötlet, gyakorlati módszer felvetődött akkor és azóta úgy látom, minden oktató nagyon lelkesen végzi nevelőmunkáját. En már hatodik éve vagyok patronus, ezzel azt is elmondtam, hogy szükségesnek tartom ezt a tevékenységet. Nagyon lényeges, hogy a hallgatók ne érezzék kiküldött tanárnak a velük foglalkozó patronust. Nem könnyű ezt úgy csinálni, hogy munkánk végeredményben a tanszéken kívüli nevelés része legyen, mégis a hallgatókhoz fűződő baráti kapcsolatban realizálódjon. Nagy élmény az oktató számára, ha bírja a közösség bizalmát, ha csoportja emberileg magához közel állónak érzi őt. Ismernünk kell a hallgatók véleményét, kívánságait, értenünk kell őket; ha lélekben is, de át kell lépni az asztal másik oldalára. Eleve baj van ott, ahol a tanár mindig tanár marad. Hiszem, hogy ha jól csináljuk — és jól is akarjuk csinálni — akkor nagyon sok lehetőség nyílik szakmai, politikai, esztétikai és szinte bármilyen hallgatókat érintő kérdés megtárgyalására. Célnak legyen az, hogy éljenek minél teljesebb és gazdagabb életet az egyetemi évek alatt. Úgy látom, igénylik is a közös megmozdulásokat és ez már eleve eredmény. Nekünk azzal kell törődni, hogy számukra és a magunk számára is legeredményesebben hasznosítsuk ezt az időt. Megbeszéléseink, patronusi továbbképzéseink, beszámolóink, együttműködésünk a KISZ-szervezettel, mindennek megvalósítását szolgálják.

Hangulatos esték — együtt

Móra kollégium: 39-es szoba.

Juhász Sándorné: A mi szobánkba három oktató jár, nagyon örülünk, hogy meghívhatjuk őket. Sok érdekeset, hasznosat hallunk tőlük az egyetemi életéről. Megismerhetjük őket mint magánembereket is, nemcsak úgy mint a katedra túlsó oldalán levőket, akikre mereven fel kell nézni. Ha felnézünk rájuk, akkor éppen azért tesszük, mert közelebről megismertük és így még jobban becsüljük őket.

Kristóf Margit: Nagyon lelkesedünk ezért a lehetőségért, mindenképpen hasznos, értelmes dolog. Első évben főleg, de még azután is. Nem kell, hogy a szobagyűlések szakmai segítésre korlátozódjanak, bár konkrét esetben, egy-egy dolgot előtérbe

is nagyon jól jött. A lényeges nem az az úgynevezett „kézzel fogható” segítség, hanem a mindenre kiterjedő, különböző kérdésekben eligazító, probléma felvető, vagy éppen megoldó támogatás. Az együtt töltött esték mindig hangulatosak, örülünk, ha eljönnek köztünk, készülünk rá.:

Ne raboljuk egymás idejét

Másodéves bölcsész lányok szobájában hallottuk:

— A szobapatronustól elsősorban segítséget várunk. De nem korrepetálást, erre van konzultációs idő. Sok olyan dolog érdekel bennünket — például mai modern irodalom, politikai kérdések — amiről szívesen hallanánk, amiben egyedül nem is tudnánk eligazodni.

— Nem tartom szükségesnek a szobapatronálást. Ha szaktárgyról beszélünk, akkor az már olyan, mintha előadás vagy szeminárium lenne. Minek raboljuk egymás idejét? Hogy igazán legyen értelme, ahhoz közelebbi ismerettség, elmélyültebb kapcsolat kellene. Ehhez viszont kevés az a néhány alkalom — teljesen főfősleges tehát az egész.

— Ki lehet alakítani valóban jó kapcsolatot, de ezt nem a szobagyűlések gyakoriságától, hanem a patronustól függ.

— Ezért nehéz még ez is elsősorban. Új környezet, senkit nem ismertünk, nem tudtuk kit érdemes, kit lehet hívni. Jó lett volna, ha még ebben is segített volna nekünk valaki.

Egyenrangú félként

Dr. Orosz Sándor adjunktus:

— Az alapszervi patronus szerepe az első két évben jelentős igazán. Ekkor szükséges, hogy a vezetés stílusát, módszertani fogásait segítse elcsúsztatni a választott vezetőknél. A felsőbb évfolyamokon ez a szerep inkább már csak tanácsadó jellegű legyen. Ekkor a konkrét segítség például a párttagsági felvételekkel, vagy a pályázati jellemzésekkel kapcsolatos lehet. Inspiratív, közvetett irányítással kell a hallgatókat rávezetni arra, hogy ilyen kérdésekben nekik kell a legmegfontoltabban, eszmei-elvi alapon dönteniük. Nehogy rosszul értelmezett humanizmus jegyében a mértékek leszállítására kerüljön sor. Nagyon lényeges dolog, hogy ez a munka csak akkor értékes, ha emberi kapcsolaton, őszinte személyes ismeretségen alapul. Nem szükséges semmilyen szabály, paragrafus vagy program; kötetlen elbeszélgetés, személyes meggyőzés irányítsa közvetett módon a hallgatót. Egyenrangú félnek érezhesse magát az oktatóval, megnyilatkozásai őszintébbek, az oktatás-nevelés valószínűleg hatékonyabb lesz.

Évek múlva is találkozunk

Egy főiskolai oktató:

— Semmi többet nem teszek, mint ami kötelességem, ezért lényegtelen, hogy a nevem is szerepeljen. Az elsőévesek vezetése egészen más módszereket követel, mint a többi évfolyamé. Az első félévben az egyéni foglalkozás, a beszélgetés kap túlsúlyt. Örömmel zömöt az elsőévesek tartom, ezért elég sokat vagyok velük és erre nagy szükség is van. De emellett még gyakran bejönnek hozzám, bármilyen szívesen segítek. Most készülök meglátogatni az albertlétben lakókat, megnézni hogyan élnek, nincs-e valami problémájuk. Csoportommal megbeszéljük a vizsgabeosztást, ügyelni kell a helyes időbeosztásra, általában tudnunk kell felkészülésükről, eredményeikről. A második félévtől felélel azonban már a közösségi nevelés kerül előtérbe. Lehetőség szerint közösen csinálunk mindent: esték, kirándulások, színházlátogatás, s.b. Én mindig meghívom a csoportomat a lakásomra, közös palacsintastűtést csapunk, és általában igen jól érzik magukat nálam. Pályájukkal vagy más őket foglalkoztató kérdésekkel kapcsolatban szívesen adok tanácsot, útmutatást. Igyekszem őket biztatni az önművelésre, saját könyvtár kialakítására. Egy nagyon fontos: sohasem erőltetem magam rájuk. A lényeges, hogy érezzék a segítőkészséget és ne úgy vegyenek, mint egy felsőbb valakit, aki nekik dirigálni akar. Az a

tapasztalatom, hogy általában jó kapcsolatom van velük, még évek múlva is szívesen találkozunk egymással.

Nem középiskolás módszer

Tóth Balázs főiskolai adjunktus:

— A főiskolán évek óta folyó csoportvezetési rendszer már több változáson ment át. Hol kijelölt oktatók kerültek a csoportok mellé vezetőként, hol a KISZ-csoport választott magának tanárt. Mindkét formának megvan a maga előnye és hátránya is. A főiskola vezetősége ebben az évben az előre kijelölés módszere mellett döntött. Valószínűleg ennek több előnye is van. Így az év első percétől kezdve az oktató már szemmel tarthatja csoportját, sőt előre megismerkedhet a hallgatók anyagával. Nem vész el a beindulás egyébként olyan értékes és szükséges ideje azzal, hogy a hallgatók ismerkednek az oktatókkal és majd csak azután választanak patronust. Nálunk felmerül rendszerű csoportvezetés van, ezért az első évfolyam munkájával kapcsolatosan mondanék néhány gondolatot. Legfontosabb a főiskola, a város életébe való beilleszkedés. Apró formaszagokkal járó konkrét segítséget is kapnak emellett hallgatóink. A jegyzetelés, a tanulási módszerének elsajátítása, ismerkedés a főiskola életével, stb. Ez körülbelül az, amiben a főiskolás évek legelején segíthetünk. A későbbiekben a csoportvezető feladata, hogy úgymond állandóan tartsa kezét a csoport útjában. Kísérje figyelemmel tanulmányi munkájukat, segítse őket egyénekként is, szóval igyekezzék mindenben a hallgatók hasznára lenni. Felvetődhet ezek után a kérdés, hogy van-e szükség erre? Nem középiskolás módszer-e ez teljes jogú állampolgároknál, azoknál, akik már esetleg túl vannak két év honvédségen is? Kétségtelenül vitatható. Mellette szól az, hogy mindig a csoportvezető tanártól függ, hogy az adott kereteket milyen tartalmi munkával tölti ki. Amennyiben igaz, hogy ezeknek a teendőknek nagy részét rá lehetne bízni a KISZ-szervezetre. A felsőbbéves hallgatók valószínűleg még a kezdeti eligazítást is el tudnák látni. Ez persze nem jelentené azt, hogy csoportvezető tanár nélkül egyedül maradnának a hallgatók. Hiszen nevelői mindnyájunknak kell, minden megbízatás nélkül is. Sőt, a patronusi rendszer léte nem mentesítheti a többi oktatót a nevelés alól.

Átsegített a mélyponton

Argyelán György harmadéves főiskolás:

— Mielőtt bármit mondanék, meséltek egy esetet. Egy nehéz vizsgán elküldött a tanár. Nagyon letörtem, elkeseredtem, nem akartam újra vizsgázni — szóval mélyponton voltam. Azután a patronáló tanárunk rábeszélte, hogy vegyem át még egyszer az anyagot, segítset, bátorított. Visszamentem és sikerült! Ha ő nincs, akkor engem végképp „elhúznák”. Igaz, ez velem kapcsolatos, de a többiek nevében is mondhatom, hogy igazán jól megvagyunk a patronusunkkal. Általában szakesteken találkozunk vele. Ezekon egészen más a légkör, mint az órákon, közvetlenebb, őszintébb, barátiabb. Nem úgy van, hogy a tanár kérdez, mi meg felelünk. Sok mindentől szó esik, akár személyes probléma, akár csoporton belüli ellentét. Mindent megbeszélhetünk — és jó, hogy ez így van.

Új forma, új tartalom

A Móra Ferenc Kollégium vezetője elmondta, hogy a hagyományos szobapatronálási rendszeren túl a kollégiumban van egy új kezdeményezés is. Kilenc ötödéves hallgató — akik eddig is aktívan dolgoztak a KISZ-kari szervezetének munkájában — egy-egy elsőéves szoba mellett felelősként tevékenykednek. Segítenek a beilleszkedésbe, eligazítják őket jegyzetek, tanulási módszerek ügyében és abban is, hogy kit válasszanak szobapatronusnak.

A szobapatronálás évek óta kialakult formája már fellazulóban van. Egyszer több az olyan kezdeményezés, amikor egy-egy szakmai, politikai kérdés megbeszélésére 2–3 közös szakos hallgatókból álló szoba kéri meg a patronust. Az alapközösségek gyűlésein egyre gyakrabban kerül sor érdekes, izgalmas, szaktárgyakhoz kapcsolódó speciális kérdések megvitatására. Az önképzés ilyen formájára, az egyetemi oktatáson kívüli „plusz” megszerzésének ilyen lehetőségeire, vagyis a patronálás ilyen szempontú átalakulására feltétlenül szükség van. A vezetőség néhány szoba példáján már igazolva látja a kialakulóban levő új rendszer előnyeit, hasznosságát, ezért igyekszik támogatni, kiszélesíteni, a három emelet szemináriumi szobáinak berendezésével pedig helyet is adni ennek.